

APEL ORGANIZACJI PRACODAWCÓW

Warszawa, 15 listopada 2018 r.

Pan

Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów

Organizacje pracodawców wyrażają stanowczy sprzeciw wobec rozwiązań przewidzianych w projekcie ustawy z 1 października 2018 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary.

Projekt ustawy dotyczy dalekoidącej odpowiedzialności spółek na gruncie prawa karnego z sankcjami, takimi jak: przymusowe rozwiązanie albo likwidacja spółki z przejęciem jej majątku przez Skarb Państwa, kara grzywny do 30 000 000,00 zł, nawiązka w wysokości do 5 000 000,00 zł, przepadek mienia, zakaz prowadzenia działalności gospodarczej określonego rodzaju, nakaz zamknięcia oddziału spółki, zakaz zawierania umów określonego rodzaju, zakaz ubiegania się o zamówienia publiczne, zakaz ubiegania się o dotacje i subwencje, nakaz zwrotu wsparcia finansowego środkami publicznymi, zakaz promocji i reklamy, czy wreszcie możliwość wprowadzenia zarządu przymusowego do spółki.

Większość z wyżej wskazanych środków, w tym także środek w postaci wprowadzenia zarządu przymusowego do spółki, będą mogły być stosowane na wczesnym etapie postępowania przez prokuratora, którego decyzję będzie jedynie zatwierdzał sąd. Tymczasem w przypadku tak bardzo dalekoidących sankcji, zagrażających bytowi firmy, o zastosowaniu powinien decydować wyłącznie niezawisły sąd, tak jak ma to miejsce w przypadku aresztu wobec osób fizycznych.

Wyżej wskazane sankcje będą mogły być przy tym stosowane zarówno w przypadku przestępstw umyślnych, jak i w przypadku popełnienia przestępstwa nieumyślnie, na przykład, jeśli w związku z ruchem przedsiębiorstwa dojdzie do wypadku lub firma nieświadomie stanie się uczestnikiem tzw. karuzeli VAT czy innych nieprawidłowości.

Projekt przewiduje możliwość zastosowania wyżej wskazanych sankcji wobec spółki za działania jej organów, pracowników, współpracowników, a w określonych przypadkach, nawet kontrahentów w sytuacji, gdy właściciel, wspólnik, udziałowiec, czy też akcjonariusz w żaden sposób nie uczestniczył, ani nawet nie wiedział o przestępczym procederze. Właściciele, wspólnicy, udziałowcy, czy też akcjonariusze odpowiedzą zatem majątkowo za przestępstwa popełnione bez ich wiedzy i zgody przez osoby trzecie za pośrednictwem ich majątku.

Projekt posługuje się niedookreślonymi pojęciami, niestosowanymi dotychczas na gruncie prawa karnego, co także zwiększa ryzyko dowolności oraz pomyłek organów państwa. W przypadku jednak błędu, zgodnie z zapisami przedmiotowego projektu, odpowiedzialność Skarbu Państwa jest

ograniczona wyłącznie do wysokości składników mienia podmiotu zbiorowego. Zatem dysproporcja pomiędzy przewidzianymi dla przedsiębiorców sankcjami, a zasadami odpowiedzialności Skarbu Państwa jest rażąca.

Ewentualne wejście w życie projektu ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione oznaczać będzie zwiększenie ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce, dalszy spadek zaufania przedsiębiorców do państwa i stanowionego przez nie prawa, a w konsekwencji może spowodować ograniczanie inwestycji i zmniejszenie wpływów budżetowych. Zwiększone ryzyko dotyczy zarówno podmiotów gospodarczych i ich właścicieli jak również kadry zarządzającej. Ponadto, pojawia się już w momencie sformułowania podejrzeń przez władze skarbowe i prokuratora, więc może trwać latami i dotyczyć bardzo wielu podmiotów oraz osób. Wreszcie, projekt jest sprzeczny z zapisami Konstytucji Biznesu, m.in. domniemaniem uczciwości przedsiębiorcy czy rozstrzygnięciem wątpliwości na korzyść przedsiębiorcy.

Państwo powinno być skuteczne w zwalczaniu przestępczości gospodarczej i skarbowej, stanowiącej nieuczciwą konkurencję dla pozostałych uczestników rynku. W związku jednak z popełnianiem przestępstw przez niektóre podmioty zbiorowe, nie należy rozszerzać odpowiedzialności tak, aby działający, co do zasady zgodnie z literą prawa i w dobrej wierze przedsiębiorcy, byli narażeni na sankcje, o których mowa powyżej. W kręgu zainteresowania wymiaru sprawiedliwości powinny być podmioty zbiorowe, które służyły jako narzędzie do popełniania czynu zabronionego pod groźbą kary. Chodzi zatem o takie podmioty, które zostały utworzone, czy też celowo użyte przez sprawców do popełnienia przestępstwa co najmniej za zgodą lub wiedzą właścicieli, wspólników, udziałowców lub akcjonariuszy podmiotu zbiorowego.

Business Centre Club

Związek Rzemiosła Polskiego

Polski Związek Pracodawców Ochrona

Lubelskie Forum Pracodawców w Lublinie

Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców w Orzyszu

Do wiadomości:

Zbigniew Ziobro, minister sprawiedliwości